

Ur nästa veckas nummer:

- Osborne Bartley och Nils-Eric Sandberg: Läkarkonflikten i Göteborg 1957 – lärorikt experiment med privatvård
- Christer Sjödin: Vad ska vi göra när pengarna inte räcker till?

Gör Spur-inspektion av AT obligatorisk!

Kvalitetsgranskning av AT är viktig. Sylfs AT-rankning är i dag den enda nationella och systematiska utvärderingen av AT. AT-Spur-inspektioner borde därför genomföras i mycket större utsträckning.

Allmäntjänstgöring (AT) regleras i förordningen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område (SFS 1998:13). Socialstyrelsen utfärdar kompletterande föreskrifter i målbeskrivningen för AT (SOSFS 1999:5). Arbetsgivaren utformar en handlingsplan för AT, som på så sätt blir den lokala tolkningen av föreskrifterna.

Utformningen av tjänstgöringen varierar därmed mellan olika förvaltningar, kliniker och vårdcentraler runt om i landet. Det är verksamhetschefen som intygar att AT-läkaren uppfyllt kraven inom respektive tjänstgöringsavsnitt. Med hänsyn till de stora variationerna i utformningen av AT, och också i tolkningen av när en läkare anses vara godkänd, är kvalitetsgranskning av AT viktig.

Spur-stiftelsen anordnar sedan 2004 inspektioner av AT, sk AT-Spur. Inspektionen värderar landstingets/sjukhusets materiella och personella förutsättningar för att ge en tillfredsställande utbildning. Man granskar hur befintliga utbildningsresurser utnyttjas och värderar utbildningsklimatet.

Syftet med inspektionerna är att stärka, säkra och höja

HEIDI STENSMYREN
ordförande i Sylf
heidi.stensmyren@sylf.se

MARIA JOELSSON
styrelseledamot i Sylf

kvaliteten på AT. Tyvärr genomförs inte tillräckligt många inspektioner i dag. Hitills har endast mellan 15 och 20 AT-orter låtit Spur-inspektera sin verksamhet. Som en jämförelse kan nämnas att Sylfs AT-rankning omfattar cirka 65 AT-orter varje år. Det låga antalet Spur-inspektioner är förvånande när intresset för AT-rankningen bland olika verksamhetsföreträdare är så stort.

Sedan år 2000 har Sylf årligen genomfört en AT-enkät som ligger till grund för AT-rankningen. Den har stor genomslagskraft och uppmärksammas av många, både inom och utanför sjukvården.

Enkäten består av frågor som ger oss bakgrundsinformation – t ex om kön, ålder, examensår och AT-ort. Vidare ställs frågor om AT-innehåll, där läkarna får betygsätta placeringarna och bedöma olika aspekter av sin AT, såsom kollegialt stöd, handledning och formell medicinsk utbildning. Enkäten innehåller utöver detta även frågor som varierar från år till år och ger värdefull information om AT-läkares villkor.

Enkäten distribueras till AT-läkare som är medlemmar i Sylf och har gjort minst 6 månader av sin tjänstgöring. I år använde vi oss för första gången av en Internet-baserad enkät, vilket ledde till att svarsprocenten ökade och andelen felaktiga svar minskade.

Sylfs AT-enkät är den enda utvärdering som görs nationellt,

regelbundet och systematiskt inom samtliga verksamheter där det finns AT-läkare. Den lyfter fram problem som våra färskaste kolleger står inför, och den visar på den förbättringspotential som finns vid mindre bra tjänstgöringsorter. Både studierektorer och sjukhusledning tar AT-kvaliteten på största allvar, och det finns många exempel på förbättringsarbeten som inlett med Sylfs AT-rankning som startskott.

Det påpekas då och då att det finns osäkerhet i AT-enkätens resultat. Till viss del är det ett problem som är inbyggt i metoden. Eftersom de lokala förutsättningarna varierar är så stor utsträckning från ort till ort är det svårt att utforma frågor som uppfattas som otvetydiga av samtliga tillfrågade AT-läkare.

En vanlig fråga är varför det bara är Sylf-medlemmar som får enkäten. Svaret är att vi inte har möjlighet att registrera läkare som inte finns i vårt medlemsregister. Vi tror dock att Sylfs medlemmar utgör ett brett och representativt urval av landets AT-läkare och till svaren således inte borde påverkas av detta i någon större utsträckning.

Dock kan denna bild komma att ändras med en stadigt växande andel utlandsutbildade som gör AT i Sverige och som har en lägre anslutningsgrad till Läkarförbundet och Sylf.

Ett större problem är att vi inte vet hur många AT-läkare som tjänstgör på de olika orterna. Därmed vet vi inte heller hur stor andel av AT-läkarna som svarat, vilket försvårar tolkningen av resultatet. Med en bättre statistik över antal AT-tjänster och den regionala fördelningen av dessa skulle analysen bli mera komplett.

När det gäller själva AT-rankningen försöker vi minska metodfelen genom att utesluta de

personer som gjort mindre än sex månader av sin AT och de sjukhus som har färre än fem svarande. Rankningen ska tolkas med varsamhet på grund av de svårigheter som det innebär att samla in fakta om lokala förhållanden.

En av rankingens styrkor är att den är årligen återkommande och att det därför finns tidigare material att jämföra med. Det är alltså viktigt att se till tendenserna över tid snarare än den exakta placeringen för ett sjukhus.

De flesta av sjukhusen som ligger i topp i årets lista har funnits med i toppen i många år, vilket tyder på en mycket hög kvalitet på AT på dessa orter. Man måste också vara medveten om att förbättringarna syns först på lite längre sikt i AT-rankningen. Dels tar förbättringsarbeten tid att genomföra, dels befinner sig en viss del av de svarande AT-läkarna i slutet av, eller har avslutat, sin AT. Förbättringarna har därför inte kommit dem till godo.

AT-rankningen har sina svagheter, och vi arbetar med att förbättra den. Sylfs AT-enkät är dock i dag den enda indikatorn på hur kvaliteten på AT ser ut runt om i landet. Sylf anser att det naturliga redskapet för att mäta AT-kvaliteten i stället borde vara regelbundna Spur-inspektioner. I dag är inspektionerna för få för att AT-Spur ska kunna fylla den funktionen.

Studierektorer och andra beslutsfattare som efterlyser ytterligare fördjupade granskningar av sin orts AT bör låta genomföra AT-Spur. Sylf kommer att fortsätta med AT-enkäten så länge det inte är obligatoriskt med AT-Spur. När den dagen kommer kan AT-rankningen sannolikt avvecklas, och Sylf kan då gå vidare till nya arbetsuppgifter.

■ *Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.*